

Tõe Sõnumid

6. aastakäik.

Tallinnas, 1922.

Nr. 7.

Wacnlane, kes alguses umbrohtu fiilwas.

Meisterlik esitustöö.

Wäga wana efsiõpetus, sur-
nute wainudega läbitäimise
üle on meie päiwil tähelepäne-
matalt suurelt laialilagune-
nud, ja ükski saadana pettus
pole mõjurikkaur olnud, kui see.

Piibli õpetus püha inglite teenistusest on igale Kristuse järelkäijale rikkaliku troosti ja kallihinnalise tõe allikaks. Üleüldised laialilaotatud usu-teaduslised efsiõpetused on siiski tema auliku walgust pimestanud ja tema tähtsaid õpetusi teisiti pööranud. Surematute õpetus sai oma alguse paganlikust mõteteadusest ja juures „ära-langemise“ (2. Tess. 2, 3) pimeduses, kristliku usuhoonesse sisse toodud. Ta segas sellajal ka kõige jalgema piibli tõe: „Surnud, ei need tea midagi“ Rog. 9, 5. Seepärast usuwad ka tänapäew paljud, et surnute wainud olla need „teenijad wainud, wäljaläkitatud teenistuseks nende pärast, kes õnnistuse peawad pärima“ (Ebr. 1, 14), selle peale waatamata, et püha kiri tõendab, et inglid juba siis olid ja inimesele abiks tegewusesse astusid, enne kui surnal weel inimlikus olewuses tagajärgi oli olnud.

Õpetus teatud seisukorra üle inimese surmas, iseäranis aga usk, et surnute wainud tagasi tulewad ja elawaid teeniwad, on ka praeguse aja spiritismusele teed walmistanud. Miks ei peaks siis ka oodatama, et surnud, kui neil juba lubatud on Jumala ja püha inglite ligiduses olla ja nemad selle eesõiguise üle rõõmustawad, et nende endist maapealset teadmist juurenema tundmisega on täiendatud, maa peale tagasi tulewad ja õpetawad? Miks ei peaks surnute wainudele, kui nemad usuteadlaste õpetuse järele juba oma sõprade kohal heljuwad, ka lubatama nendega ühendusesse astumist, et neid hädaohtude eest hoiatada ehk muredes julgustada? Kaske on neil, kes inimese edasielu surmas usuwad, midagi jellest ära heita, mis wainude tegewuse kohta puutub. Sellega walmistatakse jaadanale üks pühaks peetud tee, mida ta oma ettewõtete kordajaatmiseks tarwitab.

Langemud inglid, kes tema, saatana, kästusid teostawad, wõiwad selle tee kaudu kui wainude ilma saaditud ilmuda; kuna nad seal juures elawate läbitäimist surnutega esitawad. Tal on isegi wõim, surnud sõprade kaju nende silmade ette tuua. Ja jarelaindus läheb häste korda: nende olnud wäljanägemine, nende sõnad ja isegi nende healeõla jaawad imestawa järnadsuga järeletehtud. Nii lasewad paljud selle tõenduse läbi end esitada, et nende armsad taewa wõidus rõõmustawad, ja ilma paha aimamata

kaldutakse „esitaja wainude ja kurja wainude õpetuste poole.“ (1 Tim. 4, 1.)

On saadanal esiteks lord õnnestannud, kedagi tõekstunnistamisele wiia, et surnud wõiwad tegelikult ilmuda, et oma järelejääjaid ümberpöörata, siis lasseb ta oma enneteadmises just neid ilmuda, kes ettewalmistamatalt on hauda läinud. Et nüüd ilmuvad wainud tõendawad, et nad taewas on ja seal isegi eesõigustatud kohal, siis peab muidugi see esitus maad wõtma, et õigete ja jumalakartmatade wahel ühtegi wahet ei tehta. Wahel annawad need wainudeilmast tulnud külalised ka näpunäiteid ja hoiatusi, mis neid õigeteks tunnistawad. Niipea kui nad kellegi usaldust wõitnud on, toowad nad õpetusi ette, mis lõpulikult selleks määratud, et usku püha kirja sisse maha matta. Kõige jüगतwama hea käekäigu ja osawõtmise kätte all nende sõprade pärast siin maa peal, toowad nad kõige hädaohtlikumaid esitusi sisse. Tõeasi, et nad teatud tõdesid ette toowad ja mõnikord walmis on, tulewaid sündmuisi ette ütlemata, annab nende tõendustele usalduswäärilise ilme. Sellepärast wõetakse ka nende waleõpetused tahtlikult kui selge tõe wastu, ja usatakse tingimata nii, kui oleksiwad need kallid piiblitõed. Wiimaks jõuawad esitatud isegi nii kaugele, et walmis on armu Waimu põlgama ja seaduse werd sõledaks panema. Wainud jalgawad isegi Kristuse Jumalikkust ja seawad end Loojaga ühe astme peale. Mõnda jattab see juur mässaja ühe uue näo-katte all ikka wõitlust Jumala wastu edasi, mida ta juba taewas algas ja ligi kuustuhat aastat maa peal edasi jattanud on.

Paljud usuwad wainude teadaannetest lihtsalt seeläbi lahti saada, et nemad seda pettuseks ehk taskufunstiiks, nende meediumide (wahetallitajate) poolt peawad. Suhtub ka, et kunstiwõtted petlikult tõsiste teadaannetena awaldatakse; sealjuures jääb aga see tõeasi ikka seisma, et kahtlemata tõsiheid, üleloomuliku wõimu tähelepandawaid awaldusi olemas ja leitud on. Need jaladusrikkad koputushealed, mis spiritismuse algusel awalikult said, polnud mitte inimliku kawaluise tegu waid kurjade inglite otsekohene töö, mis läbi jaladusline ja hädaohtlik pettus sissetoodi. Paljud jooksiwad just selle läbi wõrgutamise hädaohtu, et nad usuwad: Spiritismus ei olla midagi muud, kui aga üks tühi inimlik pettus. Saawad niijugused kord ilmutustest üllatatud, mida nad üleloomulisteks tunnistawad, seda kergem on neid siis äraesitada ja isegi niikaugele wiia, et nad jeda kui „Jumala

suurt wäge" (Ap. Teg. 8, 10) wastu wõtawad.

Ei pea mitte pühakirja tunnistust tähelepäemataks jätma, mis see nende imede ja märkide kohta ütleb, mis saadana ja tema tööriistade läbi mõjutatakse. Waarao nõidade läbi püüti saadana abil Jumala tööd järele aimata. Paulus aga tunnistab, et enne Kristuse teist tulemist ka üks sarnane saatankliku wõimu awaldamine aset wõtab. Tema sõnade järele peab Kristuse tulemise eel käima „saadan wägema tegemisega, kõige walewäega ja imetähtede ja tegudega.“ Joannes kirjeldab seda imettegetawat wõimu, kes ennast wiimsil päiwil awaldama peab, järgmiselt: „Ja teeb suuri imetähti, nõnda et tema ka teeb tuld taewast maha langema maa peale inimeste nähes, ja eeskatab neid, kes maa peal elawad imetähtedega, mis temale antud teha“ 1. Kõn. 13, 13. 14. Maa elanikke saab ilmkuulimata ainult niisuguste imede ja märkide läbi eeskiteele wiidud, mille teostamiseks saadana tööriistadel ka täielikult wõim on, aga mitte ainult nende läbi, mida nad tõendawad teha wõiwat ja ei tee.

Saadana wõrgutab inimesi täna just nõnda, kuidas ta kord Ewat paradüüsis wõrgutas: meelituse läbi ja ka selle läbi, et ta inimeses ühe igatsuse keelatud tundmise järele ärkwele kutsub ja auahne nõudmise iseenevälenduse järele õhustab. Sarnase jõleduse läbi põhjustas tema langemist ja nõnda on saadan ka praegu tegew sedasama hukatust inimestesse külwama. „Teie saate kui Jumal, ja tunnete head ja kurja“, seletab ta täna weel. 1. Moos. 3, 5. See pole midagi muud, tõendab ka spiritismuse, kui: „Inimene on edusammu loodasi ja sündimisest peale on tema jelleks määratud, et edasi jõuda jumaluse teedele.“ Ehk: „Iga waim mõistab ise enese üle kohut, aga mitte üksteisele.“ „Kohus on aga õige, sest et kohus oma enese Mina üle peetakse. . . . Teie kohtujärg on teis enestest.“ Üks spiritistiline õpetaja ütles kord, kui „spiritistiline teadmine“ temas ärkas: „Kõik mu kaasimehed olid langematta pooljumalad.“ Keegi teine seletab jälle ilmmõtlemata: „Iga õige ja täiusle jõudnud olemus pole midagi muud kui Kristus.“

Ilmlõpmata Jumala täielikkuse ja õigluse ajemele, tema ainuma isiku austamise, ja tema käsu täieliku õiguse, kui ainusama inimlikkude piidumiste juhtnõuri, istutab saadan patustesse, inimlikkudesse loomustesse mõtte, et ainjaks

nende kummarduse asutohaks, iga põhjuse reeglits ja iga piirjoone otsustamiseks inimene ise kõlblik on. Lühidalt: „Inimene ise on oma asjade mõõt.“ See aga ei tähenda ühtki edusammu ülesse, waid sellesarnast allapoole.

Kui tahtlik ollakse, nii selgeid pühast kirjas olewaid tõdesid inimliku loomuse ja surmuse seisukorra üle, wastuwõtma, siis tuntakse täna kõigis spiritismuse awaldustes ja mõjudes ehk tegudes saadana tegewust „kõige walewäedega, ja imetähtede ja tegudega“ ära. (2. Tess. 2, 9.) Paljud juluwad aga parem walguse eest omad silmad ja lähewad kõrkidest saadud hoiatustest hoolimata pimedalt oma wana teed edasi, kui nende libalikule südamele luodatakse nii meeldiwat wabadust ehk õigemini tallitsemattust edasi jatkata ja nii armsaks jaanud pattu jätta. Selle all paneb saadan neile filmused wälja, ja nad langewad peastmata tema ohwrits. „Seepärast et nemad ei wõtnud tõtt armastada, et nemad oleksid õndsaks jaanud,“ „seepärast tahab Jumal neile läkitada wägetwat eeskust, et nemad wõtawad walet uskuda.“ 2. Tess. 2, 10. 11.

Saadanal on maailma eeskitamiseks wiimased pingutusjed juba ammu ettevalmistujel. Illus kindlustati feeläbi, mida ta Ewale andis: „Teie ei pea mitte surma jurema.“ „Mil päewal teie sest sõõte, et teie filmad siis lahti saawad, ja saate kui Jumal ja tunnete head ja kurja.“ Itka ja itka on tema siis oma eeskitamise meistritööle spiritismuse kujul all teed walmistanud. Ta pole weel seda täieste kättejaanud, mida ta enesele ettewõtnud on; aga pea saab ta seda. Prohwet ütleb sellele: „Mina nägin . . . et kolm roojast waimu otsegu konnad wälja tulid; sest needsinatsjed on kurjawaimude waimud, kes imetähti teewad, kes wälja lähewad maa ja kõige maailma kuningate juure, neid kõigewägewama Jumala suureks päewaks jõtta koguma.“ 1. Kõn. 16, 13. 14. Inimesjed lajewad endid sel wiisil itka enam ennast jaadana poolehoidmisesse kallutada, millest nad alles siis ärkawad, kui Jumala wiha wäljawalamine awalitufz jaab.

Issand ütleb: „Ja ma tahan kohtu nõõrits panna, ja õiguse waekausits; ja rahe peab wale warjupaiga ära kautama, ja wesi peab üle koha tõõsma, kus nemad warjul on. Ja teie seadus surmaga peab otsas olema ja teie nägija lepitus Scheol'iga (= põrguhanaga, surmuteriigiga) ei pea korda minema: kui piits, mis kui wesi tõõseb, peale tuleb, siis peate jaama temast ära tallatud.“ 1. Tess. 28, 17. 18. E. G. W.

Mikspärast Jumal ei takistanud patulangemist?

Mõni aeg tagasi kutsuti mind ühe noore naisterahwa surmawoodi juure.

Kaks waimulikku meest olid juba enne tema juures ja püüdsid naisterahwast Jumalat uskuma mõjutada. Sureja oli ühe uskmata isa tütar ja oli niisama wähe huwitatud Jumala ja piibli üle kui tema isagi.

Sureja naisterahwas tähendas iseäranis rõhutamalt teda trööstida püüdwatele waimulikudele:

Mikspärast andis Jumal saatnale eluõiguse ja lubas temale kõike seda häda ja wiletust, samuti ka haigust sünnitada, mis kõiges maailmas walitseb, kui tema kõik ette teadis ja tal wõimus oli waenlast ärahawitada, et tema läbi tekitatud häwitust ära hoida? — See naisterahwas suri uskmata meeles. Waimulikud ei näis wõimata olevat teda trööstida ja tema uskmattust kõigutada. See sündmus awaldas minu päale wäga sügawa mulje. Mikspärast lubas Jumal patule siin maailmas aset? Mikspärast lasi Jumal saatanat elada ja ei takistanud, kui ta inimese patule meelitas, seega teda kirjeldamata wiletusesse ja hädasse hukatades?

Ehk jelle küsimuse päale wastamine küll meie piiratud mõistujele raske on, siiski wõime jelleks meid täiesti rahuldawa wastuse leida ja seda Jumala sõna juhatare alusel. Koguja ütles: „... Jumal on inimese loonud õiglaselt, aga nemad ise otsiwad palju kurje äramõtlemist.“ Rog. 7, 29.

Siin tõendab püha kiri, et Jumal ei ole loonud inimest patuseks waid õiglaselt ja ei ole teda wägivaldselt patu sisse tõukanud.

Aga mikspärast Jumal ei takistanud patu sisse langemist; miks ta seda sallis? Jumala walitsuses ei ole sündmust ega wägivalda; tema lõi ka inimese enese sarnaselt, wabaks, ja andis inimesele wõimaluse ise, wabatahtlikult, oma tulewikku ära määrata. Kas oleks inimesel wõimalik olnud ühte püha, õiget, ilmsuremata oleku wäärilist iseloomu wäljaarendada, ilma wõimaluseta, wabatahtlikult head ehk kurja walida?

Siin on ainult üks wastus wõimalik. Inimene erandub teistest elawatest olewustest ainult seeläbi, et tema mõistusega otsustamisewõimuline olewus on.

Wabadus, iseisjus ja otsustamise wõim on temale loojast antud. Seepärast on tema aga ka wastutaw looja ees oma waliku ja tegude eest. Tema seisukoht ja walik hädalise ja kurjuse wahel määravad ära tema iseloomu ja niisama, kui tema ei ole otsustanud ega waba-

tahtlikult omale seisukohta wõtnud hää ja kurja wahel, jääb küsitawaks, kas temale wõib õigust anda igatwest elu omandada.

Wõimalus pattu teha oli siis Jumala plaanis et inimesele waba wõimalust anda, ise oma saatust määrata, enda iseloomu wabatahtlikult ja jäädawalt Jumala iseloomuga ühendada ja oma loojat austada. Kurb tõsiasi oli aga see, et inimene wabatahtlikult patu poole kaldus. Tema tegi ülekohut. Keegi ei wõi Jumalat jelle eest wastutawaks teha. Inimene kui waba, otsewõimuline, kõrgema annetega ehitatud olewus on üksi jelle waliku eest wastutaw, mis ta tegi. Õiguse alusel oleks wõidud teda kohe ära hukata.

Siin puutume aga ühe teise tähtsa tõsiasi kogu, mis meie enne peame tõsijelt tähele panema, kui meie selle küsimuse päale rahuldawat wastuse tahame saada. Patt oli oma alguse juba taewas saanud, ja ei mitte maa pääl.

Üks ülematest olewustest taewas hakkas Jumalale vastu. See ülem ingel oli auaste ülesannete täitja taewas. Jumal ütles Ekeieli läbi temast: „Sa olid kui keerub, kes wõitub, ja kes ärarepitamise kaant kattis ja ma olen sind pannud Jumala püha mäe päale, et ja tuliste kividest seas tõndisid. Sa olid ilma laimata oma teede peal sest päewast, kui sind loodi, jenni kui tõwerust ju seest leiti.“ See au sees olev Kerub sai rahulolemataks oma seisukohaga, mis Jumal oli temale annud ja alustas wastuhakamist Jumaliku korra vastu. Prohwet Jesaja kirjeldab meile seda wastuhakkajat waimu, mis jelle isiku südamest tõusis järgmiselt: „Kuidas oled sa helkjas koidutäht taewast maha langenud? Kuidas oled sa maha raiutud, kes sa paganate ülemad wõimetumaks tegid?“

Aga fina mõtleksid oma südamest: Ma tahan üles minna taewa, üle Jumala tähtede tahan ma oma aujärje tõsta. . . Ma tahan üles minna kõrgema pakku pilwe paika, ja ennast kõrgemaks sarnaselt teha.“ Jes. 14, 12—14. Kaebus mida ta seega Jumala vastu tõstis, oli et Jumal olla õiglaseta, sallimata ja käära oma alamatega ülekohuselt ümber, nende wabadust kitsendades. Dja taewa inglitest olid jellest kahtluste waimust kaajakistud ja et nemad enda wastupanewa mõtte juure kindlaks jäid, tõugati algäsitaja ühes oma poolehoidjatega taewalikust eluasemest wälja.

Müüd tuleb aga meile uus küsimus ja nimelt: Mikspärast lubati saatanat edasi elada? Mikspärast lubati temal oma häwitusewõid edasi teha? Miks ei hukatud teda kohe ära? Põhjuste leiame selles süüdistuses, mis ta kaasõiguste

futa tema vastu mõõga kõige oma mägede peale, ütleb Issand Jehowa; ühe mõõl peab olema teise vastu. Ja ma tahan temaga kohtuskäia tättuga ja werega ja tahan lasta sadada rasket wihma mis uputab, ja suuri rahe tükkisid, tuld ja weewlit tema peale ja tema wäehulkade peale ja rahwa hulga peale, mis temaga on. Ja ma tahan ennast juureks tõsta ja ennast näidata püha olewat ja ennast anda tunda hulga paganaate silma ees ja nemad peawad tundma, et mina Jehowa olen." Eiej. 38, 21—23.

Ühelgi ei tarwitse abita ohwrina patule saagiks langeda ega kurjuse kiusatustele alla anda. Jumalal on oma laste jaoks abi küllalt, kes aga seda temalt paluwad. ". . . Aga Jumal on ustaw, kes teid ei lasse kiusata enam, kui teie suudate kanda, waid tahab kiusatusega ka otsa

teha, et teie suudate kanda." "Ma olen abits seadnud ühe wägewa mehe . . ." "Seepärast mõib tema ka õndsaks teha neid, kes tema läbi Jumala juure tulewad . . ." 1. Kor. 10, 13; Laul 89, 20; Ebr. 7, 25.

Nõnda tema sõnast õppides saab meile samm sammult selgemaks, mispärast pattu siin maa-teral salliti ja selle alustajat koke ära ei hükatud. Aga ühte peame iltagi meelespidama, mis Paulus ütleb, et „meie näeme nüüd kui ühes peeglis mõistatuses, aga siis palgest palgeste . . ." 1. Kor. 13, 12.

Olgu meie mõte ka täna juba kottutõlas Mooseje ja Talle lauluga: „Suured ja imelikud on sinu teud, Issand, Jumal ja Kõigewägewam! Digid ja tõsised on sinu teed, ja pühade tuningas."

Wastus uskmatusse wäljakutse peale.

Biibel jutustab meile wahetorast inimese meeleliste ihade ja kalduwuste ja Jumala iseloomu wahel, näidates kui wäga need lahku lähevad. Muu seas annab meile ka mõõdupuu miska igauks mõib enda iseloomu läbitatfuda, kas see Jumal tahtmisega kottutõlas on wõi mitte, üteldes:

„Seepärast on liha meel waen Jumala vastu, sest tema ei heida Jumala käsu alla, sest tema ei wõigi heita." Rom. 8, 7. Sellepärast wõitleb ka inimesesugu, alates algeftitajaga Paradiisi aiast, Jumala käsu vastu ja jättab seda wõitlust kunni tänase päewani raugemata jõuga.

Jumala sõnas on wäga palju ettekulutusit, milles kõittheadja Jumala awalikkudele ja õiguse poole püüdjatele inimestele ette teatab, kuidas rahwas tema käsuga saawad ümberkäima, nõnda et neil ei tarwitseks teiste efsituse sees wiibida.

Biibel ei hoiata meid üksnes uskmatusse eest üffi waid ka nende eest, „kes tahawad Kristuse ewangeliumit teisets pöörata" ja seda ei mitte ewangeliumi salgamise waid wõltsimise mõttes. Paulus õpetab meile seda selgeste Kol. 1 päät. 6 ja 7 salmis.

Kristus juhtis Joanneje läbi weel kõikide tähelepanu sellewäale, et saatan wiimasel ajal iseäranis nende vastu wõitlusesse astub, kes Jumala käsu iseloomu omale katseiwiks wõtwad ja selleks Jumalalt jõudu paluwad et ka nende iseloom jaoks jumalitu õigusega kottutõlasse wiidud. Joannes kirjutab: „Ja lendaw

madu sai wihajeks naise peale ja läts sõdima nendega, kes tema soost üle jäänud, kes Jumala käsuõnu peawad, kellel Jesuse Kristuse tunnistus on." Jlm. 12, 17. Selle kirjatoha sarnaseid plaanisid ja tegewust kuuleme praegu igalt maalt, kus Jumala kästude järele elada püüdja rahwas suureneb ja nende töö edeneb. Isegi kõigewabam maa — Ameerika — ei ole suutnud ennast waba hoida — ja seda küll prohwetikuulutuse alusel — tagakiusamise plaanidest ja isegi sellekohasest tegewusest. Praegu awaldub Ameerikas selleks iseäralik tulidus. Pühapäewa pühitsemise maksmapanemist sunduslikult, riigiwõimu abil, tahawad palju waimulikke kui ismalikke wõimumehi, selleks kõigesuurema tulidusega tööd tehes ja poolehoidjaid kogudes.

Üks nendest olla hiljuti jälle sellekohase lendlehe wäljaannud, millest meile tuntud wend J. L. Baettcher järgmist kirjutab:

„Mõni päew tagasi sain ma ühe lendlehe, mis kellegi J. Crafti poolt wäljaantud, milles ta Seitsem. p. Adwentista üleskutsus mõningate teatud küsimiste päale wastama.

H-ra Craft on mitmesuguste pühapäewa seaduste alustaja ja tema näeks häameelega, et Ameerikas walju wühapäewa pühitsemise jundus jõusse astuks.

Tema ütleb: 1) „Las nemad tõendawad misjugune päew, meie praeguse nädala päewadest, on see Jumala ja inimeste alguksline hingamisepäew."

2) „Tõendagu, et Jumala seitsmes päev 24 tundi pikk oli ja et see ei ole terve äralü- nastamise aeg, mis alustas loomise ajaga ja kunni tänaseni edasi kestab.

Geoloogid tõendavad, et loomispäevad määra- mata pitad „ajajärgud olid“.

3) „Nemad peavad tõendama et Jumala esi- mine hingamise päev, meie praeguse laupäevaga üks on.“

4) Nemad peavad tõendama, et Adamsi esi- mine hingamise päev Wratti jõe ääres, Missi- sippi jõe ääres elavate Adventistide hingamise- päevaga üks on.“

Kõik need küsimised on pärit ühest allikast, see on, uskmatuselt. Kes Jumala sõna on oma juhatajaks võtnud, see ei küsi niisugusid küsimusi. Ka puutuvad kõik need küsimised üht asja mis ainult mõnes teises esile toodud.

Esimese küsimise kohta tahaksime öelda et Jumal ise vastuse annab. Kui meie seda usume, siis on kõige küsimiste päale vastatud. Meie usume, et Piibel on kirjutatud meestest, teda Jumala Waim juhatab, nõnda et see, mida nad kirjutasid, mitte nende eneste, waid Jumala mõt- ted olid. Waata 2 Peetr. 1, 20. 21. Moses ei oleks üleüldse võinud kirjutada loomise lugu, kui Jumal ei oleks temale öelnud, mida ta pidi kirjutama. Nõnda ütles Jumal iseenele kohta: „Ja Jumal oli seitsmendamal päewal oma tegemise lõpetanud, mis ta oli teinud, ja hingas seitsmendamal päewal kõigest omast te- gemisest mis ta oli teinud. Ja Jumal õnnis- tas seitsmendamat päewa ja pühitses teda, et tema siis oli hinganud kõigest omast tegemisest, mis Jumal tehes oli loonud.“ 1. Moos. 2, 2.3. Kolme asja läbi pandi hingamise päewale alus: hingamine, õnnistamine ja pühitsemine. Esimi- sel seitsmendamal päewal oli Jumal hinganud kõigest oma tegemisest. See oli esimene aste.

Pärast hingamise aja lõppu õnnistas ja pü- hitset Jumal seitsmendamat päewa. Arusaadaw, sest õnnistataw rahupäew oli alustud ja lõpetud — seega sisse seatud, korraldud. Igauks, kes püha kirja mõistab, teab, et pühitsemine tähen- dab äraeraldamist. Jumal käsits Mosesi Sinai mäe pühitseda. 2. Moos. 19, 10—13.

Kui Moses Sinai juure tuli, ütles ta: „Rah- was ei wõi mitte Sinai mäe peale üles tulla, sest sinu oled meile kinnitanud ja ütelnud: Tee piir mäe ümber ja pühitse seda.“ Salm 23. Mägi oli äraeraldatud, nõnda et rahwas ei wõi- nud üles minna. Iisrael pidi pühitsema kuus pelgulinna s. on äraeraldama. Jofua 20, 7.

Et nüüd Jumal seitsmendamat päewa pü- hitset, seega pühitses ta siis igat seitsmendamat päewa, mis pärast pidid tulema; sest esimesel hingamise päewal oli Jumal ainult hinganud

ja kõigi järgne waid seitsmendamaid päewi loo- mise töö ja tema hingamise mälestuseks pühit- senud ja eraldanud. Waatame pikemalt, kas Jumal ka tõeste oma õnnistatud päewa on milgi iseäralikul wiisil awalikuks lastnud saada, ja kas meie wõime teada, et nüüdne hingamise päew al- guslike hingamise päewaga üheaegne on.

Siimesed wõiwad wigu teha, aga Jumal ei tee. Umbes 2500 aastat pärast loomist saatis Jumal Iisraeli rahwa Egiptusest wälja. Sinai kõrbe jõudes lasi Jumal oma rahwa toitmi- seks mannat sadada. See oli 2500 aastat pärast loomist. Mannat sadas alati kuue päewa sees nädalast; kuwendamal päewal pidid nad aga poole rohkem mannat koguma, kui igal päe- wal wüest esimesest päewast. Hingamise päewal, nädala seitsmendamal päewal, ei sadanud man- nat. Seda lasi Jumal sündida 2080 korda; sest mannat sadas 40 aasta jookkul. 2. Moos. 16, 22, 26.

Isegi kui Moses ei oleks teadnud, mis sugune see õige hingamise päew on, siis andis Jumal, kes hingamise päewa oli alguses loonud, neile igal nädalal täpepealse tõenduse, mis sugune see õige päew oli. Moses ei wõinud Iisraeli rah- wast toita; manna andja oli Jumal. Joan 6, 32. Seega oli siis hingamise päew sel ajal kindlal alusel.

Päale selle andis Jumal kümme käsku, ja kirjutas ise neid kase kiwi laua päale. 2. Moos. 31, 18.

Kest neid kümnet käsku seisab hingamise päewa käsk. 2. Moos. 20, 8—11. Iisrael tea- dis juba mis sugune päew sellega oli mõeldud, sest sel päewal ei olnud mannat sadanud. See oli see päew, mida Jumal Edenis oli õn- nistanud ja pühitsenud. Salm 11. See ei ol- nud juudalik sisse seatud, waid Jumala püha rahu päew. Ulearune oleks siin nimetada, et Iisrael alati hingamise päewa pidas. Nii pea kui nad selles hooletumaks jäid, juhtis Jumal neid jällegi õige tee päale tagasi. Iisrael lan- ges kuningate Fofia ja Fofakimi ajal pattude sisse. Nemad olid Jumala hingamise päewast üle astunud ja nuhtluseks selle pärast pidid nad 70 aastat Babelis wangis olema. Maa wõis sel ajal hingamise päewi pidada. 2. Kja 36, 21; Jer. 25, 11.

Kui nad Babelist tagasi tulid, siis seati Ne- mia aegus täielik hingamise päewa pühitsemine sisse. Nem. 13, 19. Jerusalemma wärawad su- luti reede õhtul päikese loojaminekul ja ei awa- tud ennem, kui hingamise päew wõõdas oli. Kristus, Jumala Poeg, tuli taewast siia maa päale.

Tema oli olnud loomise juures (Kol. 1, 16) ja teadis, mis sugune see õige hingamise päew oli.

Oma lihaliku isa kodukohas elades pidas tema järjekindlalt hingamise päewa. Luk. 4, 16.

Kui see ei oleks õige päew olnud, oleks tema seda kobe belnud. Selle wastu kuuleme teda õpetawat: „Seepärast sünnib küll head teha hingamise päivil.“ Matt. 12, 12.

Kristus pidas hingamise päewa oma Issa käsu järele (Joan. 12. 49—50) ja ei mitte rahwa wanemate suusõna õpetuste järele. Keegi ei võinud teda pattu tegemises süüdistada. Mui seas oli ta ka ustewalt hingamispäewa pidanud. Süüdid — seepääl vaatamata, et nad üle maakeri laiaki pillatud — peawad ikka weel wahetpidamatta hingamispäewa.

Mina olen näinud juutisid Wenemaal, Saksa maal, Inglismaal, Prantsusmaal, Schweitsis, Jaapanis, Ameerikas ja mujal, kes kõik — olgugi ühed pealiskaudjemalt ja teised südamlikumalt — hingamispäewa peawad. Seega võime näha et hingamispäewa pidamine, alates loomise ajast kuni siia maale, on katkestamata edasi kestnud. Kõigis maakera jagudes on jelleks tunnistajad olemas.

H-ra Craft ei ole selle pääle kindel, et loomise päewad 24 tundi pikad olid. Tema ütleb, geoloogid tõendada, et need päewad olla määramata pikkusega ajajärgud olnud. Kuidas üks mees niisugustele järeldustele võib jõuda, on tõeste ime. Meil, adventistidel, on kerge asi tõendada, et loomise päewad harilikud päewad olid oma pikkuse poolest. Näituseks Adam loodi kuuendama päeval. Tema elas läbi kuuendama ja ka seitsmendama päewa.

Kui nüüd kuues päew oleks aastatuhandete pikune ajajärg olnud, kui wana oleks siis Adam olnud? Sellejärele siis tuhanded aastad. Meie loeme aga, et tema pärast Setti sünnitamist weel 800 aastat elas. Sellejärele sünnitas ta weel teisi poegi ja tütreid — ja see kõik ei sünni jo ühel päeval. Kõik tema wanadus kokku oli 930 aastat.

Moos päivil tuli maa pääle weeputus. Selle kohta on öeldud, et siis 40 päewa järgimööda wihma sadas. Kas oli see aeg siis 40 aastatuhandet? Kui piibli esimeses päättügis ühe päewa all peab tuhandeaastalist ajajärku mõistma, siis

peab see ju kuuendamas niijama olema. Meie aga tõendame piibli alusel, et loomisetöö päewad 24 tundi pikad olid. Sellewastand tõendus on piiblikult ebadiige ja jellepärast ka wõimata.

Wastus kolmandamale küsimusele on juba antud wastuses esimese küsimuse peale; sest meie oleme tõendanud, et seda päewa on katkestamata peetud Paradiisist kuni meie ajani ja seda ka weel praegugi peetakse.

Meljandama küsimise kohta tahaksime öelda et laupäew wõi hingamise päew Wratti jõe kallastel, Mississippi jõe ümbruses elawate adventistide hingamise päewaga täieste üks on.

Kui Jumal maailma lõi, siis teadis ta ka et see ümargune on ja tema ei taha mitte et meie just neid jama 24 tundi pühitseme, mida need pühitsewad, kes maakeri meile wastaspoolle elawad. Meie ei lähe ju ka nendega ühel ajal magama, ei jõe ka nendega ühel ajal waid siis, kui päikene meie kohast maakeri külge walgustab. Päew on Jumalast pühitsetud aga mitte tund. Jumal ütles, et seitsmes päew on hingamise päew Jehowale. Siis kui seitsmes päew meie juure jõuab, pühitseme meie seda. Mõnda seisab Jumala käsus kirjutatud. Patriarhid, prohweetid, Jeesus ja apostlid, kõik pidasid hingamise päewa. Kui ford Kristus tagasi tuleb, saab ta jällegi ühe rahwa eest leidma, kes plekita ja kortsuta on; mitte üksi ijeloomu poolest, waid see saab ka awalitult Jumala rahwa seas walitsema õpetuse alal. Kristus ütleb nende kohta, kes tema tulekut ootawad: „Siin on pühade kannatus, siin on need, kes Jumala käsuõnu ja Jeesuse usku peawad.“ Ilm. 14, 12.

Meie teame, et meil siin on suur wõitlus lähimõeldada. Wõit on aga meil kindel.

Suimejed saawad püüdma pühapäewa hingamispäewa asemele seada. Et neil aga jelleks Jumala sõnas alust ja toetust ei leidu, wõtawad nad enda plaanide toetuseks riiklise wõimu abiks, et seega kõige ilmale nädala esimese päewa pühitsemist wägiwaldselt päälejundida.

H-ra Craft seisab jelle liikumise eesotsas Ameerikas. Oh et meie kõik Jumalast näidatud teed käikime ja ühes kõige pühadega wõitlimes wõitjateks jääda. J. T. Boettcher.

Meie Kiitlemine.

„Mõnda ütleb Jehowa: Ärgu kiidelgu tark omast tarkusest, ja ärgu kiidelgu wägew mees omast wägest, ärgu kiidelgu rikas omast rikkusest; waid kes tahab kiidelda, see kiidelgu sest et ta targa meelega on, ja mind tunneb, et mina olen Je-

howa, kes teeb head, ja mis kohus ja mis õige on maa peal; sest need asjad on mu meelepärast, ütleb Jehowa.“ Jer. 9. 22. 23.

On olemas üks wapustaw waade: Terentia Jerusalemma waremete peal. Walust murtud

mees nutab oma rahwa hulga mahavõidute üle. Kana enne oli ta ettenäinud, kuid see tulema pidi. Tema oli patriot, kes oma isamaad ja rahvast palawalt armastas ja rahulikult pealt waadata ei wõinud, et see hukatusse poole ruttas. Paljud, rahwa hulga pilkajad aga teda, nii et ta kaebama pidi: Mu rahwas on hukas, nad ei usu mind mitte; jõledad on nad, aga ei näe jeda mitte. Targad on nad küll kurja tege- ma, aga heategemist ei taha nad õppida; ehk ta küll kuristiku weerewat wanfert kodaratest kinni haarata ei saa — aga kui ainult mõnedgi saaksid peastetud ja end elawa Jumala poole pööraksid! Seepärast hoiatab ta nii südant liigutawalt: Ärgu kiideldu tarf omast tarkusest, ja ärgu kiideldu wägew mees omast wäest, ärgu kiideldu rikas oma rikkusest.

Müüjuguine oli rahwas seekord — ja täna? Kas ei ole tarkus, rikkus ja wägi need kolm asja, millede peale niijama uhke ollakse kui mi- newitu aegadel, wõib olla ehk weel enam? Loo- dusteaduse edusammud, ülesleidused ja wälja- mõtlemised on arwutatel silmi pimestanud ja pead kibama pannud, nii et kuritegelikus üle- meeluses jõnu rõhutatakse: Müüid oleme arm- sale Jumalale tema kawaluste jälgile saanud! Ja oma wäe peal tammuwad nad, ja raha pä- rasti ohwerdowad nad kõik, au, terwise, lugu- pidamise ja hea nime: rikkaks saada, ilma wae- wata rikkaks saada, ruttu, üle öö rikkaks saada — on ainuke me mõte, mis enamuse alalõpmata tegewusesse paneb ja mitte rahule ei jäta. Ja kõige selle tarkuse, wäe ja rikkuse kiitlemisest hoo- limata läheb seesmiselt kõik tagurpidi.

Kreeklased olid kord kõige targem rahwas maa peal, — kuhu on nad jäänud? Roomlased olid kord kõige wõimukam rahwas, — kus on nad? Hispaanlased olid kõige rikkam rahwas; üks nende kuningas kiitles: Minu riigis ei lähe päew looja; ja täna on see ometi üks rahwas, kes ei ela ega jure.

Meiega ei lähe mitte teisiti. Teaduse üle- meelus ja kuulujehha ja upjaks ei wõi meid aidata. Tarkus ja rikkus ja wägi ei too weel mitte kombelikka edusamme. Tõsine rahwateadus ja õige rahwarikkus ja kohane rahwajõud olene- wad ainult usust, elawa Jumala sisse. Seal on sinu jõu tugewad juured, jeda pea kinni kõige oma südamega!

See on maksew suurele hulgate. See on maksew igale üksikule. Ainult see annab wastu pidamust ja rõõmustust, et meil Issand on. Ainult see, mida meie oma lapseaastates õppi- me, need lihtjad otjekohesed piiblitõed, wõiwad meid kaitseda ja hoida, — muu keegi. Nii kui

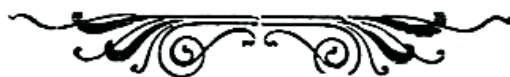
Luther tabawalt ütleb: Jumalat omandada, tä- hendab jeda omandada, kelle peale end alati usal- dada wõib. Ainult Loojas wõib loodasi rahu leida. Ainult selle peale, kes kõige maailma ja üündmuste üle oma kätt peab, wõime end kind- laste rajada kõigil ettetulewatel juhtumistel. Kui meil tema tarkusest ja tema wäest ja tema rikkusest midagi ei ole, upume meie kurwastu- jesse ja wäärtusetu seisukorda ära. Aga peab weel tähendama, siin ei seija mitte: Kes kii- delda tahab, see kiideldu Issandat, waid: see kiideldu, et tema mind tunnib ja teab. Sellest ei ole mitte küllalt, et tema olemas on; ei, üks kindel teadmine on ainult seal, kus meie teda kui oma Jumalt tunneme. Ja meie Jumala olemas- oleku ja tegewuse kohta kirjutab meie kirjakohht wäga selgesti, et tema halastust, õigust ja hea- dust maa peale arendab.

Õimene on halastus. See on ju meie süga- wam tunne, et meie mitte müüjused ei ole, kui meie peakõige olema; et meie igapäew ja palju patustame; et üks wahesein meid temast lahu- tab ja üks kuristik meie ja tema wahel on. Aga müüid tuleb halastus ja häwitab selle waheseina ja kuristiku ära ja teeb meid selle üle kindlaks: siiski ta on mu Issa, siiski ma tema laps!

Ja teine: ta on, kes õigust ja headust aren- dab. Mõnda siis wõim, kelle wastu kõik wastu- panekud seisra ei wõi ja tema es liig wäikejed on, kes ennast lõpuks ikkagi maksma paneb, kes kõikidest korvatusdest ja segadustest kõiki ikka si- hile wiib ja ka surmast weel elu tõusta lasseb.

Aga tõeste? Kas meie wõime sellest kiidelda, et meie teda teame ja tunneme? Et midagi teada, peab ko õppima. Ja kui palju kuulub selleks, et teda täielikult tunda ja õppida? Ta on enam kui kõik teadus ja raskem kui kõik tead- mine. See ei ole mitte ainult mõistuse asi, waid seesmise läbielamise asi. Sest mitte mõis- tusega ei wõi Issandat äratunda ega omandada, siis peaks kõige targem ka kõige usklikum olema; waid see õndsaksõitmine on siin õigel kohal: Õndsad on need, kes puhtad südamest, sest ne- mad peawad Jumalat nägema. Kõik teadmine ei kõlba kuhugi, kui see mitte selgesti äratundmi- seks ei saa. Kõik jutluse kuulmised ei tähenda midagi, ega pole neil tõutust meie juures, kui kuulnud kõne meie südant ja elu ei piira, kui jüda puhtamaks ja pühitus täielikumaks ei saa. Aga kui tema meie sees wõimuse wõidab, siis saab tema meile üheks wäeks, et meie ikka ja alati rõõmsaste kiidelda wõime: Ta on minu ja mina tema; siis õpime meie mõtlema: Ju- m a l a a r m u s t o l e n m a j e d a , m i d a m a o l e n .

Dr. C.

Kodukoldel.

Ella Simpson, ümbruskonna walgustajana.

E. L. Taylor.

(4. järg.)

„Ema, etš see olnud ju sinu enese soow, et mina kristlane oleksin,“ ütles Ella.

„Ja muidugi, aga mitte nii väga iseäralik hea.“

„Noh, armas ema, umbes kui hea peaksin mina siis olema? Arwad ja, et ma tantsuma peaksin, lorilaulusid laulaksin, pahu muusikatükkisi mängiksin, oma aega ja teie raha raisates ennast uuemaeliselt ehtima peaksin, nii kui enne-malt?“

„Oh ei, ega ma seda ei arwa, aga —“

„Aga ema, mis mina siis muud olen maha jätanud? Etš ma ole alati lahke, tegew, lihtne ja walmis aitama olnud, sestsaadik kui teie juure tagasi tulin? Kas ei ole mina teile ilusaid ewangeliumi laulusid ette mänginud? Kas ei ole mina lõbustujeks kaasa aitanud, peale tühja lora? Kas wõib minu kõnewiisi wastu midagi öelda, seepärast et mina wiisakujeta lauseid ei tarwita? Kas ei käi ma maitse järel riides? Ja kas ei rõõmusta see teid, et õhtud teiega ühes olen, mitte nii kui minewal aastal, kus ma teid üksi jätsin ja kahtlaste seltsilistega wäljas käisin, mille tagajärg kergeste oleks wõinud kahjulik olla?“

„Pea, mu wäike laps! Ära pane oma emale nii palju ja raskeid küsimisi ette. Kõnele natuke minuga,“ ütles isa. „Ma tahaksin teada, mis ja seal koolis oled õppinud, sest et sina kodutulles soowisid meiega ühes lugeda ja piiblit uurida. Sa pead midagi tähtsat leidnud olema, ega sa muidu ei oleks otjusele tulnud jõulupraadi söömata jätta, mis nii maitsew ja meile armsaks jaanud wana pruuk on. Et sa tantjust lõbu ei tunne, tühja lõbutsemist ja paha seltskonda ei falli, sellest jaan ma aru; aga et sa ühest heast lõuneroast ära ütled, see on minule uudis.“

„See'p see on, mida minagi mõtlen,“ ütles proua Simpson. „Kes seda enne kuulnud, et jõuluroal midagi usuga tegemist on?“

Ella oli tema uus piibel süles. Kas oli aeg seda awada? Kas pidi ta nüüd oma kohustust täitma ja oma wanematele tõde ette tooma, tõde, mis kord temale enesele nii palju piina sünnitanud ja teda ahastama pani? Kuidas aga pidi ta peale hakkama, kui nüüd just paras filmapilk oli? Kudas ta niiviisi iseeneesest nõu

pidas, tõmbas tema isa oma armastatud tubakalehe rulli taskust, lõikas rahulikult tüki ära ja pistis suhu. Kuidas ta küll tubakat armastas! Keegi nagu ütles Ellale, et sellest waja peale hakata.

„Isa, kas ja usud, et see üks kristlik pruuk on, tubakat närida?“

„Dlen oma eluaeg tubakat pruukinud, ja ei ole iialgi leidnud, et see minu kristliku elule kahju oleks toonud.“

„Kas on tubaka pruukimine puhtuslik?“

„Noh, seda just mitte, aga mis on jellel tegemist minu kristliku eluga? Isegi õpetaja Dreher suitsetab.“

„Ja, seda ma tean, aga kui tubaka pruukimine puhtuslik ei ole, siis ei ole jelle tarwitamine õige, kui ka kõik õpetajad suitsetasiwad. Mis iialdes inimese ihule kahjulik on, see takistab teda Jumala kasuks töötamast.“

„Aga, mu tütreke, ja tead ometi, et inimese ihu mitte tema hing ei ole. Ega mu tubak mu hingele midagi kahju ei tee, kui ta ka minu suu wähe mustaks teeb. Sellest saad sa ometi aru, etš ole õige?“

„Oh ei, isa, see'p see ongi, millest mina aru ei saa. Mina olin harjunud sind niimoodi rääkima kuulma enne kui ma kooli läksin ja uskusin ainult seepärast, et sina nii ütlesid, ilma et mina selles midagi mõistlikku leidisin. Aga sest saadik, kui mina piiblit uurima hakkasin ja Jumala imeliku loomise- ja lunastuse plaani tundma õppisin, ei wõi mina ka ühtegi filmapilku uskuda, et sinu seisukoht õige on. Ja ehk küll ema mind hulluks pidada wõib ja niijamuti ka õpetaja Dreher, olen mina õnnelik et usun. Dlen imelise tõde leidnud oma ja ka teie elu üle, mida teie peaksite tundma õppima, mis teid kindlasti rõõmustama jaab, kui teda tunnete. Kas tahad, et homme oma uut piiblit jelleks tarwitan, et teiega üheskoos lugeda?“

„Aga kindlasti, mu lapsuke! Kui aga sina tahad, mina olen nõus.“

Kui Ella oli ära läinud ja nemad üksi oliswad, ütles härra Simpson oma naisele: „Mis sa ütled selle kohta? Ja wõib päris jutlustada. Aga ega ma seda wõinud arwata, et ta minu peale hakkab. Tahaksin teada, mis ta dieti ütlemas jaab. See jaab mulle nalja tegema, kui nemad õpetaja Dreher'iga kokku puutuwad.“

Ma mõtlen, et õpetaja temale wiist vastu ei saa. Tead, Jakob, kui Ella midagi piiblist leiab, mis selleks kaasa mõjub, et ja oma jälgist tubaka imemisest lahti saaksid, jelle üle oleks ma väga rõõmus; jelle pääle wõid kindel olla. Sina, kui ka h-ra Dreher peaksite mõlemad tubaka suitsetamise ja närimise maha jätma. See, mida Ella täna õhtul sulle ütles, pani mind päris imestusse. Pean tunnistama, et see kangel on waimuhaigusest.

Olen väga huwitatud, mis küll nende kahe-kõne tagajärg saab olema. Meie peaksite h-ra Dreheri homme kohe enestele wõõrusele kutsuma; usun et ta kutse lahkest vastu wõtab, sest arwatavaste huwitab teda ennast ka Ellat näha ja tema ilmatuatega tutvuneda.

Järgmisel hommikul seadis h-ra Simpson kohe oma sammud õpetaja maja poole.

Ulandlikult teretades pööras ta järgmiste sõnadega õpetaja poole: „Teie teate ju, et meie tütar on kodu tulnud ja tema lubas täna meid mõne oma uue usupunktiga tutvustada, mida tema jääl koolis olles õppinud. Meile oleks see väga armas ja isegi hädaft tarwiline, et ka teie sel ajal jääl oleksite. Kas teie wõiksite meile tulla? H-ra Dreher oli kutse üle väga rõõmus. Temal oli joow jeda kergemeelift koolitüdrukut effitusest wabastada. Ta oli jelles kindel, et Ella peagi koolis omandatud waadetest wabaneb, ja oma wana hingekarjase nõu kuulda wõtab.

„Noh, preili Ella,“ ütles õpetaja, kui nad õhtupoolel kufku tulid, „see rõõmustab mind üliwäga Teiega kokkupuutuda, mitte üffi sellepärast, et ma Teid juba ammugi ei ole näinud, waid ka sel põhjusel, et ma soowiksin Teid selle wana ja hea kiriku rüppe, kus Teid kord ristitud ja kus Teie kõit enda eluaeg liikmeks olete olnud, tagasi juhtida.

Aga h-ra Dreher, mina ei ole uialgi enne oma elus kristlane ja usklik olnud.

Praegu aga olen ma õnnelik Issanda jees, armastan tema sõna ja olen tundma õppinud, misjugune üks tõsine usuelu on.

Kui Teie mind wiimast korda nägite olin ma sellepääle waatamata, et ma Teie kiriku liige olin, täieste ilmalik ja waimlijelt kadunud tütarlaps. Teie ei soowiks ju ometi et ma jälle oma wana kõlbmata elu sisse tagasi pööraks.“ „Jätke see kõnewiis ja jutuaine! Täna on ju jõulu püha ja meil ei ole aega tülitsemiseks,“ ütles h-ra Simpson. „Tütrekene, too oma uus piibel wälja ja meie jatkame jelle küsimise uurimist, millega eila algust tegime. Sina lihtjalt seleta meile, mis ja tahad ja kui ja wabel oma mõde-tega ja seletustega digelt teelt kõrwale kaldud, küll h-ra Dreher siis sind õigele teele juhatab.“

„Mine, millest meie eila rääkisime,“ ütles Ella, „oli minu isa tubakas. Tema ajus jellele

seisukohale, et tubakas, mida tema suitsetab ja ka närib, ainult tema juud roojastada, kuna see tema kristlikule elule midagi ei tegewat. Mina aga usun, et piibel jeda selgeste näitab, et iga asi, mis meie ihu roojastab, ka meie wahetorra pääle Jumalaga, halba mõju awaldab. Teiste sõnadega, et eluharjumuste ja hingelise seisukorra wabel üks kindel ühendus on ja et mõlemad üksteise pääle mõju awaldawad.“

Õpetaja kõhatas ja liigutas rahutumalt oma istmel edasi ja tagasi. Just selle aine üle rääkimine tuli temale täieste ootamata ja oli ka sellepärast iseäranis wastumeelt.

Et selle küsimuse üle selgusele jõuda, selleks loeme 1. Kor. 6, 19. 20: „Eks teie ei tea, et teie ihu on püha Waimu tempel, kes teie sees on, teda teie Jumalalt saanud ja teie ei ole mitte iseeneje päralt. Seft teie olete kalli hinnaga ostetud; seepärast austage Jumalat omas ihus ja omas waimus, mis Jumala päralt.“

Meie peame omas ihus Jumalat austama, sest meid on kalli hinna eest ostetud. Wuidugi teame meie, et meid siis „kalli hinnaga osteti“, kui Kristus meie eest juri.

Edasi loeme meie 1. Kor. 3, 17: „Kui keegi Jumala templi ära rikub, teda tahab Jumal ärarikkuda; sest Jumala tempel on püha ja see olete teie.“ Olen kindel, et jellest iga üks wõib näha, kui juure tähenduse Jumala sõna meie ihule annab. Kristus juri meie eest. Meie ei wõi aga jaada peostetud, kui meie ise oma ihu ära rikume.

Paulus manitseb meid Rom. 12, 1: „Et teie annate „oma ihud elawaks, pühaks ja Jumala meelepäraliseks ohwriks“ ja 2. Kor. 7, selleks, et meie teeksite „endid kõigest liha ja waimu roojusest puhaks ja lõpetaksime pühitsemise Jumala kartuses.“ Ja nüüd h-ra Dreher, Teie olete ewangeliumi kuulutaja ja mina harilik koolilaps; kuid lubage mind teile järgmisest küsimust ette panna: Kui Kristus selleks juri, et meil wõiks roojastamata ihud olla; kui ihu templi roojastamine ka lõpulikule ärahäwitamisele põhjuseks on; kui meie ihu peab olema elaw ja püha ohwer Jumalale; kui meie selleks peame ennast kõigest lihalihtust roojusest puhastama, et pühitsemisele jõuda ja kui tubakas meie liha roojastab — nagu see meile tuntud tõeasi on — kas minu isa teeb siis oma tubakatarwitamisega midagit, mis tema jäädawaks huffaminekuts kaasa mõjub? Kas ei mõju jelle kahjuliku taimetawitamisega tema wahetorra pääle Jumalaga?“

H-ra Dreher mõistis asja tõsidust ja tuli otjusele, et ka siin on ettewaatus tarwise ema; sellepärast hoidis ta ennast ainult libeda naeratamise juures ja lootis, et Ella peaaegu nõnda üles astub, kuidas tema oli oodanud, ja et tema siis Ellale päralt wastab.

(Järgneb.)

Noorsoo osakond.

Tõeline mehius.

Kui keegi tahab meheks saada, ilma et ta tahaks kristlane olla, siis ei ole see üialgi võimalik. Kristus oli õige mehelikkuse eeskuju. Tema tuli siia maailma näitama, mida Jumal ühelt tõeliselt mehelt nõuab. Mida jarnatsemaks ja tema iseloomule saad, seda lähemale jõuab ja Jumalikule iseloomule. Tõeline mees austab niihama Jumalat, kui oma isa, ema, õde ja wendi.

Kellel aga Jumala vastu aukartus puudub, peab mitmesuguste kordaminekute pääle waatamata, ometi lõpetaks hukkamisema.

Aga ka ajalikus elus on usumehel kindlasti hea tagajärg. Suuljus, au ja rikkus wõivad udu jarnaselt kaduda, ainult üks on, mis jääb, see on, iseloomus. Kõigil tõelistel meestel oli tagajärg. Püüa oma eesmärgile ainult õigluse teel.

Iga wale, mis mõne raske kõrvaldamiseks ette võetakse, raskendab asja veel poole rohkem.

Igawik on aga meie ees, sellepärast püüa olla awalik ja õiglane. Ka maailm austab auksaid mehi.

Mus mees on kõige oma pere, ümbruskonna ja Jumala auks. Täna on veel kõigil võimalik tõelise mehelikkuse mõdtu kätte saada ja nii ajaliku kui ka igawese aja jaoks tõbliliku iseloomu ettevalmistada.

Kord astus Chicago postivalitsusesse üks noormees ja palus teenistust. Esimene ametnik ulatas temale tooli ja palus teda istuma.

Noormees ootas kannatlikult tükk aega; wiimaks kästi teda laua ääres istet wõtta ja teateid vastu wõtta ja üleskirjutada, mis telegraahwi teel ühele juurele ajalehele saadeti.

Kõik ametnikud waatasid nooremehe poole ja naeratasid mõtte juures, et tema ilma harjutamata jelle töõga tahab walmis saada, mis kõige-

suuremat osawust ja harjutamist nõuab. Kõik pidasid seda asjata katset ja ootasid kindlasti nurjaminekut. Kuid noormees mõtles teisite. Tema wõttis sulle ja kirjutas üks lehekülge teise järele saadetud teateid paberile ja saatis nad trükitotta. Kõik olid täis imestust nooremehe julgust ja osawust nähes ja küsisid huwitatult, kes ta siis diere on?

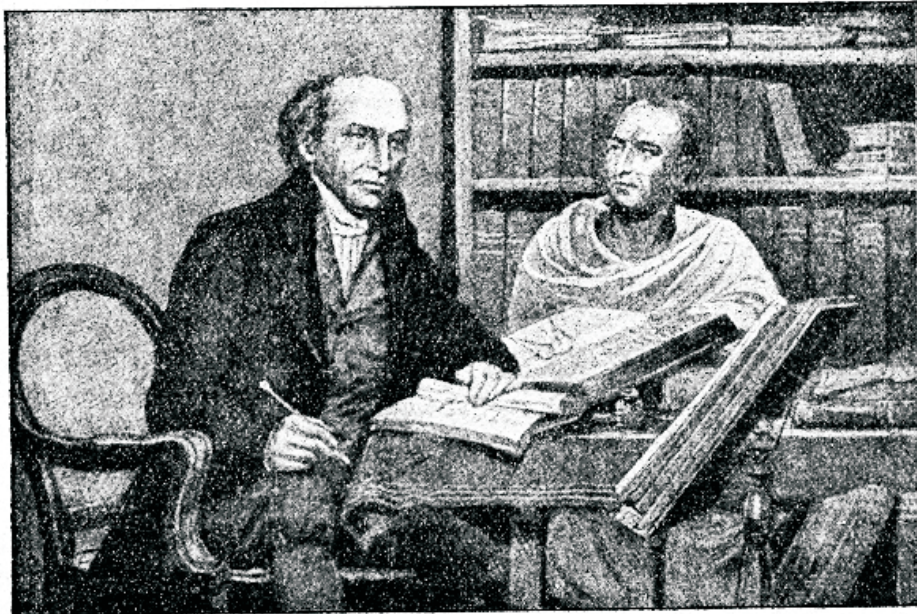
Wõõras noormees wastas: „Tomas Edisjõn“.

Muidugi wõeti teda hea meelega jelle koha peale.

See olla Edisjõni elutõõde algus olnud. Tema oli iga asja jaoks walmis.

Kõik, mis ta tarwitas, oli ainult wõimalus midagi teha ja kui ta seda sai, siis tegi ta imetõõsid.

Minu armjad noored sõbrad? Jumal on meie kõik walmis seadnud ja pakub meile igal pool ja igal ajal au-
listi wõimalusi. Tema wõib sinust mehe teha. Kas sa lubad, et ta seda sinust teeb? Siis tea aga et häid kombeid mitte üffi sünnipäe-

„Osta tõtt, tarkust ja õpetust.“

Salomon.

wadel ja kristlikku iseloomu uuel aasta algustel ei arendata.

Tõõfoda, kus tõõblilisi iseloomu arendatakse, on igapäewane elu. Harilikud tunnid ja minutid otjastawad meie elu wõidu ehk kaotuse.

Kui Napoleon wäeosjad ülewelt kõrgustikudelt Egiptuse piramiidisi nägid, hüüdis Napoleon: „Eõdurid, nendelt piramiididelt waatawad 40 aastajada teie peale; wõidelge kangelastena!“

Kord seisis üks mees ühe wäga järju mäe jala ja waatas ülespoole. Wäe külge oli nii järsk, et keegi ei wõinud jenna üles minna.

Kui ta parajaste ülesse waatas, ilmusid mäe tipul kaks kottlast tema filmapiiril.

Neid nähes hüüdis mees igatsusega: „Ma tahaks hea meelega jelle mäe tipul olla, mille

ümber kottad keerlewad; aga keegi ei wõi jenna otse ronida!"

Järgmisel hommikul wõttis selle mehe teejuht teda kaasa jelle mäe teisele küljele, kust nad jalgteefest mööda kerge waewaga mäe tipule jõudsid, ja wabalt kottade wiibimise kohal wõisid seista. Wõnda, armas noor kristlane, tahab ka sinu Ünnistegia sind juhtida ja julle wõimatamad asjad wõimataks teha. Jefaja 58 p. 14 salmis antud tõotus on weel täna kõigile maksew.

A. Nagel.

„Kes iseennast aitab, seda aitab ka Jumal.“

See wanaõna, mis wäga tuttav rahwasuus, pidada tähendama, et Jumala abi pääle loota wähe põhjust olla. Sellega tahetakse Jumaliku abi põhimõttelise küsimuse kohta otjustawalt ja kindlaste „ei“ öelda.

Dieti tähelepandult ütleb see wanaõna — wõib olla ilmateadmatast — tähtsat tõe ja ütleb just seda, mis ta mõtleb. — Kuidas wõiks see ka teiste olla, sest iga tagajärg elus on esimesel jooel isiklikest hoolest äraolenew. Kas ei peaks meie tõeste jelle üle imestama, et inimesi on, kes seda põhjusemõtet tahawad teiste mõista?

Looja on inimese saatuse wabalt iga inimese otjustada jättnud. Täielise tegewuse wabaduse läbi wõib iga üks omale meeldima tee walida. Meil on tarwis ainult õiget teed walida ja meie äratundmist mööda edasipüüda ja toimetada. Oma kohuste täitmisel wõib siis iga inimene kindlas usus loota, et Jumal tema püüdeid õnnistab.

Miski teine asi ei wõi meid siin maa pääl õnnelikumaks teha, kui lapselik, tagasihoidmata usaldus Jumala abi pääle. Aga kuidas peaksime seda kätte saama, kui meie ise kõiki käepärast olewaid wõimalusi selleks ei tarwita, et oma eesmärgile jõuda? Kui põllumees tahab sügisel rikkalikku saaki saada, siis peab ta kewadel põldu hoolhaste harima ja wiljaterad maapinna hooleks usaldama.

See on tema kohus; rohkem ei ole tema wõimuses ja siis wõib Jumal tema püüdeid õnnistada.

See on tegelik näitus meie küsimuse lahendamiseks, mis meie igal elujuhtumisel peame meeslepidama.

Meie tagajärgebede mõdet on pea alati äraolenew meie püüete mõddust.

Sellepärast peame awalikult tõendama, et nii mõnegi inimese põlwe jälle otse rumalus on, kus ta ise oma wõimuses olewaid kohuseid ei

täida, mõeldes, et küll „armas Jumal“ ise kõik korda seadab ja täide jaadab.

Kristus tegi oma elu ajal juuri imesid, kuid jeda alati loomulikke abinõusid tarwitades. 5000 meest jõttes tarwitas ta käesolewaid wiit odra-leiba ja kahte kala.

See tagawara, mida Kristus murdis ja jüngerid omakorda rahwale jagasid, muutus nende Üpetaja õnnistamise ja palwe läbi nii paljuks, et sellest kõik toidetud said. Kuid ilma nende poolt midagi tegemata, ei oleks jeda imet jündinud. Meie ei pea küll unustama, et ilma Jumala abita ei lähe meie plaanid ka siis korda, kui neid ei tea kui läbikaalutult ja hooliaste täita tahame, aga teigest küljest ei wõi meie palwe hooletusesse jäetud asju mitte korda jaata, ükskõik, kui palju meie jelle pärast ka paluksime. Sellest näeme, et meil waated peawad läbi ja läbi kained olema, kui meil edu wõib olla. Seda murides on asjakohane meie tallituste juures lapseliku usalduse pääle tähelepanu juhtida.

Kui meie omalt poolt kõik oleme teinud, mis meie wõimuses, siis ei pea meil kordamineku kohta kahtlust olema ega enmast alatijest rõhujast murest waewata laiskma; see wiib meid, sihile jõudmise asemel, hädaohtlikule teele ja wõib meie tagajärje saladusele tõsist kahju teha.

Ust on kindel lootus ja kahtlemattus nägemata asjade pääle, kuna mure ja kahtlus tagajärjetuuse idusid sisaldawad.

Ole ise julge ja usin oma ülesannete täitmisel ja jäta siis kõik muud lapselikult Jumala hooleks —. Ara isegi tumedatel tundidel arastjaa. Kindel tahtmine ja karastatud otjustamisewõim on muutmata jõud mis wõidule wiitwad. Usalda Jumala wäe pääle, mis sinu sees aset on ja ja näed peagi, kui juuri asju Jumal sinu läbi wõib korda jaata. Aga kõige enne: „Lita iseennast,“ siis on sinul ka taewalik õnnistus kindlustatud.

B. Stöckert.

„Nende wiljast peate neid tundma.“

Meid sõnu rääkis Kristus mäejutluses. Lehetedest ei tunne iga üks puud aga wiljast tunneb teda isegi asjatundmata. Keda peaksime aga waimulikust mõttes wiljast tundma?

Muidugi kõige enne neid, kes tõendawad endast Kristuse järelkäijad olewat. Sagedaste wõib uskmattaid nende wiljast palju kergemine tunda, kui nõnda nimetatud „Jumala lapsi“ sellepärast et esimesed oma tegudes awalikud on.

Usklikud wõiwad tihti, „jumalakartuse nagu“ näidates, inimlike silma ees kui tõelised usklikud paista, ilma et nad jeda ka jüdamest oleksid.

Uga kindlaste tuleb ford aeg, kus neid nende wiljast tuntakse.

Mõni aasta tagasi käisin ma sagedaste ühest kivistüüriga ümbritsetud wiljapuu aiast mööda, kuhu mull sissewaade mõimata oli. Ule müüri ulatavad oksjad nõretasid õunakoorma all, mis mulle tõendas, et seespool aiapiiri õunapuud kasvafid. Mii kaua kui ma õunu nägin, teadsin kindlaste, et jääb õunapuud kasvafid. Kõua ei ole ma enam seda õunapuu aeda näinud. Kui ma nüüd jäält jügisel mööda läheksin, ja ei näeks üle müüri paistwatel okstel walmiwaid õunu, siis teaksin ma kindlaste, et õunapuid enam jääb ei ole; nad on ära kuivanud wõi maharaiutud.

Seda õunapuu aeda tabaksin ma tarwitada kahesuguse wõrdlujena.

Kui ma koguduse liikmete seas näen walmist toredust, kuldehteid, sõrmuseid, kübarasulgi, uuemoelisi riideid ja kübaraid, kõrgekonsalisi saapaid — kui ma kuulen ihast romaani lugeja, teatrites ja pildinäitustes läia, siis mõtlen ma kõhe nende õunte pääle, mis üle müüri näha olid. Siis tean ma kõhe, et kõik niisugused asjad on ainult nähtaw wili, kuna selle puu juured, mis niisugust wilja kannab, jüdamas aset on ja kui neid juuri jüdamest ei kaotata, siis ei aita wälise, nähtawa wilja äraiskumine midagi; niisama sugune uus wili kasvab jälle. Sellepärast püüame juurtehänitamisega pääle hakata.

Kus halpust ja moodiorjust jüdamas ei ole, ei ilmu ka sellekohane wili mitte.

Oh! jälle: Keegi tõendab enese kristlase olema; aga aeg-ajalt ilmutab enesest halba wilja, sest Jumala sõna ütleb: „Hea puu kannab head wilja aga paha puu kannab paha wilja.“

Laimab keegi oma ligimest, külwab keegi rahulolematust koguduses, räägib tühje jutte ja waletab, siis tean ma kindlaste: „Mitte üksi tema juu ei räägi nõnda, waid kõige nende asjade juured on jüdamas.“

Teisest küljest: „Kui ma näen usklikke, kelle ehe ei ole mitte wäljaspidi „ei juuste palmita-

misēs, ei kulla ümberpanemises ega riiete ehitamises; waid jüdamas jalaja inimene, huffamine-mata tasase ja waikse waimu kombes,“ (1. Peetr. 3, 3. 4), kes on lahke, awituswalmis ja alandlik, siis tean ma samuti: See on Jumala kartusepuu wili mille juured jüdamas aset on.

Puud ennast ei saa näha, aga wili tõendab, et puu terve ja eluwõimuline on.

Kui ma noori tõe sees wõitlejaid leian, kelle ja „ja“ kui ka ei „ei“ on, siis tean ma kindlaste, et see wili ei kasvab õhus waid puus, mille juured on jüdamas. „Nende wiljast peate neid tundma.“ Armjad noored! Teadke mis keegi külwab, seda tema ka leiab.

Pangem hoolega seda wilja tähele, mis meie kanname ja kui meie oma elus halba wilja märkame, siis püüdkem seda kõhe ära kaotada. Uga teadke, et see ainult siis korda läheb, kui meie õigest kohast — see on jüdamest — pääle hakame. Seda ei saa keegi ilma Jumalata korda saata. Tead, et jüda „on koguni huffas.“

Ugu sellepärast kõikide palwe ühes Salomoniga Jumala poole: „Anna nüüd oma julasele üks jüda, mis sõna kuuleb . . . ja mõistab mis hea ja mis kuri on.“

„Ole rõõmus, noor mees, oma noore ega sees ja tehtu ju jüda sulle palju rõõmu ju noore mehe põlwes ja käi oma jüdamas teede peal ja oma filmade näu järel; aga ja pead teadma, et Jumal siud kõige see pärast kohtu ette wiib.“

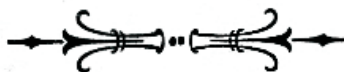
Salomon.

„Mine sipelga juure, sina laisk! waata tema wiisid ja saa targaks. Et temal küll pole pealikut, ei ülewaatajat ega walitsejat: siiski walmistab ta oma leiba juwel ja korjab kokku oma toidust leikuse ajal.“

Salomon.

„Pitka meelega inimene on parem kui see, kes wägew; ja kes oma wiha meele üle walitseb, et parem, kui see kes linna kätte saab.“

Salomon.

Mis jääb seisma?

(Rärg.)

„Mina andsin temale tõe tundmise,“ ütles ta küki aja mõtlemise järele ennast rahule jündides. „Tema on minu abitaasa, tal on küllalt jõudu selles tões seisma jääda.“ Ja kõiki piinawaid mõtteid eemale peletada püüdes, astus ta haige tuppä, kus ta eludni jurmaga heitles.

Haige magas. Tõlambi tumedal walgujel pais- tis see armas nägu kahwatanud nagu jurnul. Sirm ja ahastus täitsiwad krahwi hinge. Mis jäi tal weel siin ilmas järele, kui see armas inimene tõeste juba lahkunud oleks? Jälle- nägemisest ei wõinud ju juttugi olla, sest kõik

pidi surmaga lõppema, igaveste kaduma. Midagi õnne ei olnud tal jääl oodata, jääl teinepool hauda. Laikumise filmapilt oli siis tulnud, ja see laikumine oli igavene.

Need huuled ei nimeta enam iialgi tema nime, need finnised filmad ei terwita teda enam armastawa waatega. Ta abikaasa olemasolemine lõpeb, nii pea kui ta teha tegevus jeansma jääb. — „Sumal?“ — mõtles ta edasi, „Sumalat ei ole. Inimlik nõdrus on selle oma troostiks wälja mõtelnud, nõdrus saadab inimesi hädas, kerjates tema juure. Nii see on! Aga mina ei taha nõder olla. Minu armas naine peab surema. Olgu nii! Meie peame laikuma, sündigu siis nii! Meie tahame kindlaks jääda otjani.“

Ta lastis woodi ette põlwili ja wõttis abikaasa kuiwetanud, nõrga käe oma tätte. Kui see wäikene käsi, külm ja liikumata ta peos seisis, läts tahtlus ja hirm mehe südamel ikka suuremaks. Siis on ta armsam ju läinud — tühjusesse! Ta tahtis teda weel enesele pidada, aga mis oli ta tahtmise wõim, muud kui selge wõimatus. Ta tahtis teda kaitsta, pidi aga surmale ometegi wõimust andma. Ja kui ta sellest omale troosti otjis, et see nii peab olema, mis oli see ometi muud kui ussikeste willets roomamine? Ei olnud temast ülemat muud kui halastamata looduseseadus. Ei olnud Sumalat, ei wabastajat, ei sõpra.

Toas walitjes sügaw waietus. Esimest korda elus tundis ta kartust; ta kartis üfsildust. Ta kattis näo kätega finni. Oh kui tal sel filmapilgul oleks trööstija ligidal olnud. Nüüd oleks tal Sumalat tarwis. Aga tal ei ole midagi sest ta ei olnud teda tahtnud.

Üks kawa unustuses seisnud piiblisalm tuli tal meelde: „Hüüa mind appi ahastuse päewal, siis tahan ma sind wäljakistuda.“ „Päästa oh Sumal! Aita oh Sumal!“ hüüdis ta süda, aga ta ei saanud sellest troosti, sest tal puudus üf.

Sääl liigutas haige ja awas jilmad. Krahw ei olnud enam üfsinda. Haige oli ärkvel, oli täie mõistusega, wõis ta murest oja wõtta, teda truusüdamlise pilguga trööstida. Kergitatud südamega wajutas ta õrnalt walget käekest ja waatas lootes armsatesse filmadesse.

„Hugo,“ sosistastiwad ta kahwatanud huuled, „kas ma pean surema?“

Siin oli jällegi see hirmutatav tont, mis krahw ju kaugele maha jäänud armas olewat. Kõik ta ümbrus oli kaduw, ta ise jõuetu, wõimetu inimene. Ta peab hüüdma ühe igawese, kadumata olewuse poole. Oh jeda õpetab talle surm, kes igalt poolt temale wastu waatab ja teda hirmutab.

„Hugo, kas meie siis ilmasi enam üksteist näha ei saa?“ Kindel mees hüppas ehmatades üles; ta nägi jälle armsates filmades murelist küsimist.

„Laps, laps, kes jeda wõib teada,“ ümises ta. „Kas loodus tõesti kõit ise ära neelab? Kas on ta tõesti iseenele algus ja ots? nõudis haige palawikulise hägedusega. „Nii sa ütled, Hugo! Üf igawese elu sisse on ainult pettus. Kui meie sureme, meie ei tea siis enam midagi, ega ei ole enam midagi. Hugo, ütle, on see nii?“

Nüüd oli see filmapilt tulnud mida arst oli ette kuulutanud, kui ta ütles: „Mida ku teid siis Sumal, krahwiherra!“

Nüüd wärises nõder hing, nüüd tõusiwad surmalained tema neelamisets. — „Hugo, kas ei ole Sumalat?“

Sügawamale langes tugewa mehe pää. Oh kui ta nüüd oleks wõinud ütelda: „On.“ Kui tal nüüd oleks olnud temale mõnda südamlilku troosti sõna pakkuda. Aga ta ei wõinud nüüd ju tõeks tunnistada, mis ta alati tühjaks oli pidanud. Ta ei saanud sõna suust — aga kuuldawalt ju mõõtis seinakell põgenewat aega, mis igawituse weeres.

Sääl hakkab sureja palwest rahu otsuma. Ta hääli oli waike, nõrk sosistamine, aga ometi tungis ta põrutawalt mehe hingesse.

„Meie isa, kes sa oled taewas!“ — Sumala jalgaja mees ehmatas. Ta külmad käed läfkiwad tahtmata risti, pea wajus woodi serwa wastu. „Hugo,“ kuulis ta murelist küsimist, „Hugo, kas Sumal kuuleb mind, mis sa arwad?“

Mees ohkas omas südamel: „Kui sa oled olemas, oh kõige wägewam isa, siis kuule teda!“ Ja ta ütles naisele: „Jah laps, küll ta kuuleb, palu aga edasi.“ Haige palus edasi: „Pühitseid saagu sinu nimi! — Ei meie pole jeda pühitjenud, Hugo, meie oleme jeda ainult pilganud ja naernud.“

Jah, küll tema, krahw, oli pilganud ja naernud. Minult temal oli selles süüd, et ta abikaasale Sumala nimi wõõrats oli jäänud.

„Tulgu meile sinu riik! Tulgu ta mulle ja minu Hugole!“ Julgemalt ja lootes kõlas paluja hääli. „Sündigu sinu tahtmine nii taewas kui maa peal — ja sündigu see ka meie juures!“

Oh, rõhutud mees mõistis, mis paluja mõtles, ja ta peitis näo jälle käte wahale.

„Anna meile igapäewast leiba!“ Oh Hugo, Sumal on meile rohkest maapealset warandust annud, rohkem kui mitmel teisel, ja meie ei ole teda tänanud!“ Mees woodi kõrwal ei tõstnud pääd.

„Ja anna meile andeks meie wõlad kui meie andeks anname oma wõlglastele! — Meie patud sinu vastu, oh Jumal, on suured! Wähe on neid, kes meie vastu on efsinud. Anna meile andeks oma suure armu pärast.“ „Ära saada meid mitte kiusatuse sisse!“ Paluja waikis wäheks ajaks ja mees mõtles: „Jah, kiusatused on küll suured olnud aga wõitjane on ta neist pääsnud.“ Ja kui haige wiimaks palus: „Waid peasta meid ära kurjast,“ — siis piinas meest raske mõte. Tema ise, ainult tema ise oli see kurjuse külwaja olnud nii mitu aastat. Müüd wiimaks oli tund tulnud, mil waene naine temast wabastatud saab — jäänud kuuldus waikses toas wiimane rõõmus usutunnistus: „Sest sinu pärast on riik, wägi ja au igaweste, amen.“

Krahw ei liigutanud paigalt. Piha au-kartus oli ta peale tulnud. Oli kui oleks ta ühe kõrgema wõimu läheduses seisnud. — — — Ja kui ta wiimaks usaldas pead tõsta ja abikaasa peale waadata, oli see juba uinunud, koha selle järele kui ta huuled palwe olid lõpetanud.

Wahajäänud abikaasa wajutas ta silmad kinni. Siis läks ta akna juure, tõmbas selle kätte eest ja lastis hommiku loidu walget õõlambi hämarust kustutada. Kruua waatas ta roosakarwalisi pilwi, mis päikese tõusu kuulutasid. Ei midagi sifemist wõitlust polnud ta juures märgata.

Wägewam oli wägewa ära wõitnud. Ta pani käed uuesti risti ja ta huuled liikusiwad. Ta palus waiksel, hääleta. Ja kui päikene nakuks aja pärast oma täies ilus tõusis, hüüdis krahw talle pühalikult vastu: „Ei ma laje sind mitte, kui ja mind ei õnnista!“

— — —

Inimese juures leidub väga palju halbdust, aga kõige suurem halbdus on leppimata meel.

— — —

Wõta inimesesoolt usk palwe wäe sisse ja ja oled maailmast kõrbe teinud.

— — —

Meie häätegude wilja maitseme meie enamiiste siis, kui meie neid weel waewalt mäletame.

Uus raamat ilmunud.

Kõigile, kes tahawad nõnda elada, et mine-witu efsisammude all ei tarwitseks kannatada; kes soowivad enda lastele kõdunemata wara eluteele kaajaanda, neid kõigekülgselt elutornidele wastupanema õpetades; noortele eluhoone alust panna, mida maised kalduwused ja kired õnnis-tada ei suudaks, neile soowitatakse omandada raamat:

„Pildid Elust.“

Pildid Elust on seni ilmunud Inglise, Saatsa, Daani ja Rootsi keeles ja on ülielawat wastu-wõtmist leidnud. Kaswatusseadlaste poolt head soowitused raamatu kohta.

Raamat sisaldab 312 lehek. ja hulk pilte. — Hind koidetult 290 marka.

Tellida „Tõe Sõnumite“ adresi kaudu.

Ujakohtajad, tähtjad

waimulikud kõned

peetakse järgmistes linnades

iga reede, laup. ja pühap. õhtutel:

- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Marwas, Peetri plats, Luschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piht tän. Nr. 68.
- Tapal, Rabala tän. nr. 4.
- Paides.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Tallinn, Gonsiori tän. nr. 6.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Siiri tän. nr. 6.
- Kuresaares.

„Tõe Sõnumi“

üffiku nr. hind 10 Mk.

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Gesti Siit. Tellimised kui ka rahajaadetused Martha Kaba'le Suur Kompassna t. nr. 11/13, fr. 8, Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Posti t. 48, kort. 5, Marwas kuhu kaastööd tulewad saata.

H. Saafmann'i trüff, Tartus.